Starea școlilor și bisericilor din jud. Storojineț

—xx—

Storojineț, 15 Iulie

Județul Storojineț, considerat ca zonă eteroglotă în învățământul primar, a suferit mari lipsuri mai ales din pricina fostelor partide politice, care în goana lor după partizani își recrutau membrii dintre învățători și preoți. Aceștia, odată înscriși în partide politice, neglijau școala și biserica și se dedau cu totul politicei, creînd astfel prin sate și orașe două-trei sau mai multe tabere, după numărul partidelor politice.

Astfel s'a ajuns că elevii și elevele dela școlile primare de stat după 7 ani de frecvență

D. IANCU GHERMAN, revizorul școlar al jud. Storojineț

școlară, să nu știe ceti și scrie, iar bisericile să se golească de credincioși.

Odată cu schimbarea guvernelor se schimbau și capii autorităților, revizorii școlari și aprozii dela școlile primare. Așa era odată nu prea demult. Revizorul școlar în loc să controleze mersul învățământului, aduna iscăliturl dela diferiți învățători pentru înscrierea lor în partid, așa că învățământul a suferit mereu din cauza politicei.

Printre cei 614 învățători și învățătoare din orașul și județul nostru s'au strecurat, an cu an, tinere elemente din fostul vechiu-regat, județele Suceava și Rădăuți, protejate de către un grup de învățători români ca: Mihai Neagu, Nicolai Nicolaevici, Manilici, G. Băncescu, în frunte cu d. Iancu Gherman președintele Asociației învățătorilor din acest județ, care a avut mult de suferit din cauza acțiunii sale românești din partea unor politicieni, cari nu admiteau ca să vină în acest județ elemente tinere din vechiul regat, preferând elemente străine de neamul nostru numai să fie inscrise în partidul politic respectiv.

Tinerii învățători, sosiți pe aceste meleaguri înstrăinate, plătiți cu salarii derizorii, deși cu cele mai bune intenții și cu avânt de muncă, au început să se descurajeze, mai ales că în satele unde urmau să funcționeze la diferite școli primare, nu puteau găsi nici casă, nici masă, populația fiind anume pregătită în acest scop de către bătrânii învățători străini de neamul nostru.

Totuș tinerii învățători, dornici de muncă, au găsit tot sprijinul la d. președinte al Asociației învățătorilor, Iancu Gherman, care i-a ajutat, acordându-le credite bănești și dându-le îndemnuri cum să lucreze în școală. Astfel în anii din urmă o pleiadă de învățători tineri a început opera culturală românească în acest județ, așa că astăzi putem spune, că starea învățământului primar este destul de satisfăcătoare. Cu o dărzenie și un avânt demn de invidiat tinerii învățători alături de colegii lor mai în vârstă lucrează în școală și în afară de școală; îi vedem la cercurile culturale, la biserică cu copiii, ținând conferințe, predând religia în clasă, incurajând străjeria și premilităria, comandanți de cohorte, de legiune, șefi de subcentre premilitare, ridicând pavilioane naționale la diferite școli primare, întrunind toată munca de folos obștesc în mâinile lor și sub supravegherea lor.

Cum în acest județ 3/4 sunt învățători tineri, dorul de muncă al acestora s'a dublat odată cu numirea d-lui Iancu Gherman în calitate de revizor școlar județean, pe care-l numesc învățătorii „Tatăl învățătorilor".

Un mare neajuns în învățământul primar, este schimbarea cărților didactice în fiecare an și în fiecare clasă. Din pricină că părinții multor elevi sunt săraci și nu pot cumpăra copiilor lor cărțile necesare, copiii n'au cărțile trebuincioase, așa că învățământul sufere mult. Dacă s'ar stabili odată pentru totdeauna în școlile primare abecedarul și celelalte cărți ca să rămâle permanent aceleași, starea învățământului se va îmbunătăți mult.

STAREA ȘCOLILOR

In tot județul avem 101 clădiri școlare ale statului și 55 clădiri particulare, închiriate. Școlile acestea sunt în stare bunișoară și unele chiar în stare bună. S'au reparat și construit 40 clădiri școlare, totuși mai e încă nevoie cam de 30 localuri. Școlile primare sunt înzestrate cu material didactic primit dela Casa școalelor din București, dar mai e nevoie de astfel de material pentru 50 școli.

INSTITUȚII ECONOMICE

Ca albinele, ce adună miere în stupi, ca să aibă cu ce ierna, astfel și învățătorii și învățătoarele din acest județ au adunat ban cu ban și au înființat „Banca învățătorilor" și cooperativa „Gheorghe Tofan" în orașul nostru, două instituții economice, ce le asigură existența pentru prezent și pe timpuri nepreveăzute. Aceste două instituții singure în orașul și județul nostru au putut să se mențină în tot timpul crizei financiare și economice și să fie active, fiind întemeiate pe un fundament solid și conduse de învățători.

STAREA INVAȚATORIMII

Azi când toată creșterea tineretului nostru este încredințată învățătorilor, ar fi bine ca cei în drept să se intereseze mai mult și mai cu inimă de învățători și mai ales de cei tineri, cunoscând, că în elanul lor acești tineri învățători, cari duc mari lipsuri din cauza salariului lor derizoriu, mai ales că sunt plătiți mai rău ca un simplu aprod, își fac pe deplin datoriaa.

STAREA BISERICILOR ȘI A CLERULUI

Cele mai vechi biserici din județul nostru sunt biserica din Ropcea, clădită în anul 1684 și cea din Davideni din anul 1774, amândouă declarate monumente istorice. Bisericile sunt aproape toate vechi cu unele excepții, unele sunt reparate, altele urmează să fie reparate și altele sunt în construcție. Se simte urgentă nevoie de reparat bisericile din Broscăuții vechi, Suceveni și Pătrăuții de sus pe Sirete. Se simte o mare lipsă în biserici de ornamente și mai ales de cărți bisericești românești, din care cauză preoții din nordul județului nostru liturghisesc și azi în limba slavonă. Ar trebui să dispară odată cărțile slavone din bisericile noastre după peste 20 ani de la unire

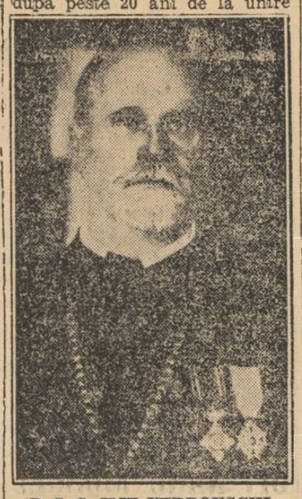

P. I. S. ILIE VERBOVSCHI, arhipresbiter-stavrofor, protopopul jud. Storojineț

și aici ar trebui să intervină mitropolia din Cernăuți cu ajutoare bănești pentru cumpărare de cărți românești.

In ultima vreme starea clerului s'a mai înbunătățit în ce privește moralul preoților, totuși starea materială a preoților și în special a celor tineri este grea ,deoarece cei mai mulți preoți tineri n'au case la sate, locuind prin niște cocioabe din care cauză copiii și soțiile lor se îmbolnăvesc de reumatism și alte boli.

SECTELE RELIGIOASE

In județul nostru s'au răspândit mai multe secte religioase cum este secta baptiștilor, penticostaliștilor, adventiștilor, nazarienilor și secta aconfesională. Aceste secte au fost înființate în județul nostru de diferiți propagandiști veniți din America și din Canada, cari au găsit un teren bun, din cauza politicei ce se ducea pe vremuri în țară la noi.

Preoții fiind înrolați în diferite partide politice și găsindu-se chiar unii că făceau politică de pe amvon, mulți dintre credincioșii ortodocși creștini au părăsit credința veche strămoșească, trecând la diferite secte. Odată însă cu desființarea partidelor politice, sectele au slăbit și numărul membrilor a scăzut, trecând mulți iarăși la ortodocși, vorbesc de creștinii ortodocși, fiindcă dintre credincioșii catolici rar când se găsește câte vreun rătăcit în aceste secte. Pentru combaterea acestor secte religioase s'au luat în ultima vreme măsuri de către mitropolia Bucovinei. Astfel s'au ținut slujbe religioase în sobor de preoți Duminicile și sărbătorile aproape în toate satele și comunele din acest județ, arătându-se sătenilor pericolul diferitelor secte religioase.

Pr. Ilie Verbovschi, arhipressviter-stavrofor, consilier eparhial, parohul ort. român din Adâncata și protopopul județului nostru, care a binevoit să ne dea câteva date, ne-a declarat, că numărul membrilor din diferite secte religioase a scăzut mult, dispărând chiar unele secte religioase din județul nostru.

Cel mai greu de păstorit a fost Adâncata, unde avem ortodocși, catolici, greco-catolici-ucrainieni, protestanți, etc. In această comună înainte de război nu erau școli românești, ci numai ucrainine, germane, polone, iar în biserica ortodoxă se liturghisea în limba slavonă. Mitropolitul Vladimir Repta din Cernăuți a trimis în această comună pe tânărul preot Ilie Verbovschi, care deși un aprig român, avea nume străin, fiind crescut în liceul din Suceava, singurul focar de cultură românească pe vremuri, care odată instalat în parohia din Adâncata, s'a pus în legătură cu pr. Bejan, președ. societății pentru cultura și literatura poporului român din Bucovina și acesta a trimis la Adâncata pe regretatul prof. George Tofan, care a înființat o școală particulară românească. De atunci pr. Ilie Verbovschi a stat și stă mereu în mijlocul intereselor românești, luptând în biserică, în școală și formând o trupă teatrală românească a început o vie activitate pe terenul național-românesc. Rând pe rând a primit diferite titluri ca: econom, arhipresviter stavrofor, consilier eparhial și protopopul județului nostru, fiind decorat cu mai multe medalii pentru meritele sale culturale românești. Azi pr. Ilie Verbovschi este președintele tuturor instituțiilor culturale din Adâncata și președintele Ligii antirevizioniste române. Pr. Ilie Verbovschi este unul dintre cei mai în vârstă preoți din județul nostru, este stimat și iubit deopotrivă de intelectuali ca și de săteni și se bucură de o autoritate și cinste exemplară în tot județul nostru. Românii de pe aceste meleaguri nu vor uita niciodată luptele duse în trecut de către P. C. S. pr. protopop Ilie Verbovschi și nici nu vor uita faptele sale românești. Tinerii preoți pot avea o pildă de muncă și cinste în protopopul Ilie Verbovschi.

STILIȘTI

In nordul județului nostru trăesc stiliștii, cari se țin încă după vechiul calendar. Deși s'au luat măsuri și li s'a explicat sătenilor, aceștia țin cu tărie la vechile sărbători. Nerespectarea noului calendar se datorește mai ales faptului, că ortodocșii din Polonia țin deasemeni vechile sărbători și din această cauză locuitorii din apropierea frontierei vin în contact cu cei din Polonia. Totuși cei tineri au început să respecte noul calendar, așa că avem mare nădejde, că tineretul se va îndrepta.

S. I. Boca

Băile Vatra-Dornei

Sezonul la băile din Vatra-Dornei e în toi. Zilnic sosesc trenuri înțesate de vizitatori, cari caută în această eminentă stațiune de munte, cu aerul cel mai sănătos și curat, reconfortare și destindere, pe lângă băile carbogazoase și de nămol, dătătoare de sănătate.

Administrația băilor, de sub conducerea d-lui ing. dir. gen. Gheorghe Constantinescu, face totul ca șederea vizitatorilor în localitate să fie mai plăcută.

Un serviciu medical excelent, pus sub conducerea d-lor prof. univ. dr. Ioan Gheorghiu și dir. Iuliu Malinaș, îngrijește de sănătatea vizitatorilor în mod ireproșabil.

Dăm mai jos numele vizitatorilor sosiți zilele acestea: căp. inv. Dumitru Doncoglu (Tighina) prof. de teologie Andrei Buzdug (Cluj), Porfira Ciornei (Iași), amiral Z. Ionescu (Galați), general Gh. Alexandrescu (București) Mimi preot Cocinschi (Rădăuți) căp. Tesio Anton (București), Elena Ibrăileanu (Iași), Adela general Trandafir (Ploești), Cornelia Tarangul (Cernăuți), Wilhelm Molnar (Tg.-Mureș), Claudia dr. Svetencu (Clișcăuți), Selma Lunz (Pașcani), insp. gen. vet. dr. Petre Ionescu (București), Ioan Obadă, Maria Vasilovici, prof. pens. dr. Iancu cav. de Cuparencu și Isidor Margulies (Cernăuți), Dumitru Popescu (București), farmacist Nicolai Caba (Suceava), Toth Ianoș Belane, văduvă de judecător din Budapesta, prof. Rosa Fischer (Cernăuți), Paula Bogheu (Iași), familia general Buniș și dr. Căileanu (Cernăuți), părintele consilier ep. și prof. Ioan Avram cu d-na (Cernăuți), și mulți alții.

DIN VASLUI

PREȚUL LEMNELOR. — D. jude Tăzlăuanu, primarul orașului, a avut o consfătuire cu marii furnizori de lemne de foc și s'a ajuns la o înțelegere ca prețul vagonului de 10.000 kg. esență tare să fie de minimum 4.500 lei și maximum 5.000 lei, până la 15 August, când acest preț va fi revizuit. In acest sens s'a afișat o înștiințare în tot orașul.

APROVIZIONAREA CU LEMNE A ȘCOLILOR. — D. primar a dispus ca fiecare școală primară, în limita bugetului ce are, să-și angajeze lemnele necesare pentru anul școlar viitor. D-sa, în mod treptat, le va pune sume la dispoziție, din subvenția înscrisă în bugetul comunii, dându-le un prim avans de câte 10.000 lei de fiecare.

PENTRU IGIENA PUBLICA. — D-nii jude Tăzlăuanu, primarul orașului, dr. A. Teodoru, medic primar al județului și Gr. Pavlov, directorul căminului de ucenici „Dragomir Hurmuzescu", au lansat un comunicat prin care se aduce la cunoștința publicului, că în fiecare Sâmbătă, dela ora 8 până la 12, vor putea face bae la cămin, bărbații, iar dela ora 13 până la 19, femeile.

Instalațiile de băi sunt absolut moderne și prevăzute cu tot confortul necesar.

Prețul unei băi este de 5 lei de persoană și servește pentru acoperirea cheltuelilor de combustibil.

AGRICOLE. — In tot județul se seceră grâul.

Pe alocurea a început și treeratul.

Din primele rezultate se crede că media la ha va fi de 1500—2000 kg., de circa 77 kg. la hl.

Tranzacții nu s'au făcut până acum.

Sfințirea bisericii ortodoxe din Gheorgheni-Ciuc

Gheorgheni, 16 Iulie

Duminică, 24 Iulie, în cadrul unor impunătoare festivități, se va face, de către I. P. S. Mitropolit dr. Nicolae Bălan, sfințirea nouei biserici ortodoxe din localitate. La aceste festivități vor participa și P. S. S. Episcopul Colan, ministrul cultelor și artelor precum și P. S. S. Episcopul dr. Popovici al Orăzii. Se fac intense pregătiri în vederea acestui important eveniment național și creștin din centrul ținutului secuiesc.

Realizări în jud. Rădăuți

Rădăuți, 13 Iulie

Odată cu despolitizarea țării, și în județul nostru toți se ocupă în deaproape de gospodăriile lor și chiar de lucrări de utilitate publică. Energiile necesare existau, dar trebuia mâna forte a unui conducător, care să le pună în mișcare.

Conducătorul județului, d. colonel I. Nicolau, e acela care a deschis drum realizărilor.

Așa, au fost puși la lucru premilitarii în ajutorul cărora, urmându-le exemplu, au sărit cetățenii pentru a întregi înfrumusețarea și îmbunătățirea situației satelor.

In fața fiecărei căsute, ca prin farmec, apărea podețul pe de lături cu bane, iar șanțurile curățându-se și adâncindu-se s'au desbrăcat de buruiene lăsate până acum în voia soartei.

Până în prezent s'au desfundat și curățit circa 292.000 me-

D. colonel L. NICOLAU prefectul jud. Rădăuți

tri liniari de șanț și s'au săpat din nou circa 47000 metri liniari pe drumurile comunale și județene. S'a împrăștiat pe șoselele comunale pentru reparațiuni urgente circa 33000 metri cubi prundiș și județul a împrăștiat din rezerva sa circa 2235 metri cubi prundiș pe șoselele județene.

S'au plantat 6300 pomi (sălcâmi, tei și pomi fructiferi) pe zonă, adică pe marginile șoselelor județene și comunale

S'au plantat pe islazurile comunale circa 20.000 puieți (sălcâm, salcie, etc.).

Pe terenurile degradate s'au plantat 345000 puieți de brad și butași de salcie.

In fine, locuitorii au plantat în grădinile proprii, la îndemnul autorităților, circa 20.000 pomi fructiferi.

Pe drumurile județene până în prezent s'au adus 1200 metri cubi pietriș pentru astuparea gropilor și făgașelor, s'a terminat un pod de stejar în localitatea Climăuți, un podeț tubular în comuna Sinăuții de Jos, se lucrează în prezent la lărgirea drumului în localitatea istorică Putna, se repară podul de lemn peste râul Sucevița la punctul Vadul Vlădicăi, se repară podul mixt la Laura și podul de lemn la Manеuți peste râul Suceava, se reconstruiește podul de lemn peste pârîul Bischiu în comuna Gura Putilei.

Se vor mai executa, conform programului de lucru, 3 poduri peste râul Putila între comunele Plosca și Gura Putilei, aparări pe acelaș drum în Gura Putilei, în valoare de lei 365.000; deasemenea se vor reconstrui 30 canaluri de lemn și tuburi de beton și se vor mai procura 12.000 metri cubi petriș.

Din creditele acordate de ministerul lucrărilor publice și al comunicațiilor în valoare de lei 2.200.000, se vor executa 2 poduri mixte peste râul Suceava în Brodina și Sadău, podul de lemn peste râul Falcău, aparări de drum în Paltin și pavarea drumului național nr. 76 pe teritoriul orașului Rădăuți pe o lungime de 120 metri liniari.

In afară de acestea, mai sunt în curs de executare: linia telefonică Bura Putilei-Iablanița, pe o lungime de 21 kilometri: linia telefonică Rădăuți-Frătăuți lungă de 12 kilometri: construcția unui dispensar în comuna Putila.

Prinderea unei bande de hoți în munții Seletinului

Seletin, 16 Iulie

Pe când distribuitorul de tutun Marchievici se întorcea din com. Putila la Seletin cu o căruță în care avea produse C. A. M. și o mare sumă de bani, a fost atacat și jefuit de o bandă de hoți, cari i-au luat 68.000 lei bani numerar și produse C. A. M. în valoare de 11.485.

Un grup de jandarmi în frunte cu Iordache Gavrilă, șeful secției din Seletin, a prins banda de hoți. Ei sunt: Logoș Gheorghe, gospodar fruntaș din comuna Sârghieni, Vasile Carabca, băcan din Sârghieni, Petrea Velecico, din Seletin, Vasile Antofi din comuna Șipote P/B., Petrea Iamnițchi și Ceciul Gheorghe din Putila.

—xx○●○xx—

Stadionul sportiv din Satulung

Premilitarii la munca de folos obștesc

Poiana „Dr. C. Angelescu" din Satulung, unde se construiește stadionul (pe locul însemnat cu ±)

Săcele, 16 Iulie

Incă din vara trecută s'a început construirea unui mare stadion pe seama tineretului sportiv în frumoasa poiană „Dr. Angelescu" din Satulung.

Lucrările de atunci au fost conduse de d. învățător dir. Nic Boicea, actualul primar al comunei Satulung.

De câteva zile, au sosit în localitate 170 premilitari, studenți dela universitatea din București, cari continuă lucrările pentru construirea stadionului.

Sub comanda a doi ofițeri, premilitarii muncesc de zor în cadrul centrului de muncă obștească dela Săcele

Ministerul muncii subvenționează tabăra de muncă cu suma de 20 lei pe zi, de persoană. Regiunea Săcele fiind una din cele mai scumpe din țară, primăriile comunelor săcelene completează restul pentru întreținerea premilitarilor.

Monumente istorice din jud. Neamț

—oxo—

Mânăstirea Pângărați, uitată și ruinată

II

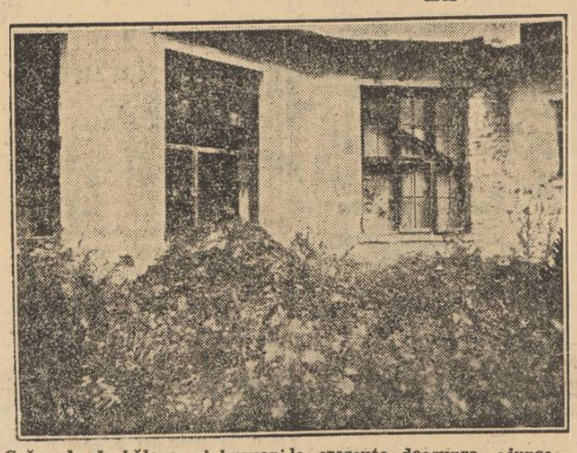

Grămada de bălegar și buruenile crescute deasupra, ajunse până în dreptul ferestrelor chiliilor.

Piatra Neamț, 10 Iulie

Am vorbit în ziarul nostru de intervențiile, fără nici o urmare, pentru a scăpa dela ruină mânăstirea Pângărați, care nu numai că este cititorie voevodală și încă foarte veche, dar este singura din țară, dintre monumentele istorice, care are două biserici suprapuse, una deasupra și una dedesubt, putându-se sluji în amândouă; deci, biserică cu etaj.

Vom arăta astăzi cum această mânăstire a ajuns o adevărată paragină.

Și pentru a nu se părea că afirmațiile noastre sunt luate din vânt, dăm publicității un document oficial, anume un proces verbal încheiat de P. C. revizor eparhial Em. Vasilovschi și pr. Ghenade Caraza, exarch al mânăstirilor și starețul m-rei Bistrița.

„Subsemnatul revizor eparhial al Sf. Mitropolii a Moldovei și Sucevei, econ. Em. Vasilovschi, însoțit de prea cuviosul părinte arhimandrit Ghenadie Caraza, starețul mânăstirei Bistrița, conformându-se înaltului ordin mitropolitan am sosit la m-rea Pângărați, din jud. Neamț, spre a face cuvenitele cercetări, în legătură cu situația jalnică ce arată a fi la acea mânăstire d. Scarlat Orzescu, primarul comunei Pângărați, împreună cu șeful de post și autoritățile competinte și am constatat următoarele:

Toate cele arătate de susmenționații domni, ca reprezentanți ai autorităților locale din Pângărați și consemnate în procesul verbal din 30 August 1936, le-am găsit pe deplin adevărate.

Intr'adevăr, pretutindeni, prin curțile și grădinile m-rei, este mare și revoltătoare necurățenie, superiorul mânăstirei neavând nici o posibilitate de a se amesteca în gospodăria generală, care și-au asumat-o oamenii străini de această m-re, ca depinzând de conducerea spitalului (sanatorului) Bisericani. Peste tot locul am găsit băligar și gunoi de vite și de păsări, mai proaspăt și mai vechi, chiar până în preajma ușei de intrare în biserică, ca dovadă, că prin aceste curți mânăstirești hălăduiesc vite, porci, pasări în toată libertatea, nefiind cruțată nici sfințenia lăcașului de închinare.

Așa am găsit și înaintea ușei de intrare, la paraclisul din subsolul bisericei, băligar, iar treptele pe cari cobori spre ușa paraclisului erau rămate de porci. Alături, într'o curte spațioasă, înconjurată de chilii vechi călugărești, astăzi pustii, ne-a întâmpinat sgomotos, un numeros popor de paseri domestice, într'un pitoresc amestec: curci, gâște, găini... printre care, în dulcea armonie cu cei din jur se preumblau porci și purcei.

Fostele chilii le-am găsit pline de băligar, unele fiind transformate în grajduri de vite, cu grămezi de gunoi. In două încăperi, în care erau cuptoarele, am găsit pe lângă resturile de cuptor, păsări multe și murdărie, aci fiind polata păsărilor moilor gospodari.

In alte chilii, iarăși spațioase, am văzut și urme de gunoi și mormane de murdării într'un colț deasupra cărora, sus, tavanul era spart, lăsând apa ploilor să curgă direct înăuntru. Intr'o curte ceva mai înainte, cea mai largă din toate, *unde fusese odinioară biserica mare, am văzut iarăși pe lângă inevitabilele bălegare, împrăștiate darnic peste tot, și un scrânciob chiar pe locul fostei biserici, ale cărei temelii se mai văd și acum.* Ni se comunică de către cei ce participă la ancheta că acest lucru este făcut de d. Mihai Sava, d-sa, fiind pus drept custodiu al întregei mânăstiri, cu proprietățile din jur, de către d. doctor Nicolae Vlădescu, directorul sanatoriului Bisericani, al d-sale, fiind și bogatul popor de pasări, porci și de vite, care trăesc prin curtile, grădinile și încăperile acestui așezământ mânăstiresc, al marelui ctitor Alexandru Lăpușneanu.

La două ferești dela chililе acestei curți, am văzut scoase cu forța, zăbrelele (drugii) de fer, și din informațiile primite aflăm că autorul acestei isprăvi ar fi însuși tatăl d-lui custode Sava, informație pe care o înregistrez cu rezerva cuvenită. Am găsit bălegar până și pe dușumelele cerdacului larg din fața acestor chilii, chiar în fața fostei stărețli, *drept dovadă că vitele umblă prin toate colțurile acestui însemnat așezământ bisericesc, întemeiat din evlavia și setea de reculegere ploasă a marilor noștri ctitori din trecut.*

Prin chiliile acestea părăsite am văzut, lăsate în voia soartei și supuse stricăciunei, căzi de baie, cu urme de șerioase instalații de băi, apoi sobe de teracotă, paturi și alte obiecte.

Din cerdacul acesta se deschide privelistea peste zidurile înconjurătoare ale curții mari, spre poarta din față, cu sporadice plantații, unde sunt cele trei cimitire, (unul al fostilor călugări, altul al detinuților morți mai de mult și al treilea al răposaților bolnavi ai fostului spital și al actualului sanatoriu etc. *Aceste trei cimitire nu au nici o împrejmuire, ba ceva mai mult, nu au nici o singură cruce, care se însemne locul de veșnică odihnă.*

Peste tot starea generală a bisericii actuală și a tuturor clădirilor mânăstirești se găsesc într'o deplină dărâmare și pustiire, o parte din chiliile care se înșiruie în stânga dela intrare, fiind amenințate a se prăbuzi în vale, către care sunt puțin aplecate. Unde îți întorci privirile, vezi mereu ziduri crăpate, tencuieli în mare parte căzute, burlane sfărâcate, urme de șiroaie de apă pe pereți, cu răni adânci în zidire... pustiu și jale ca într'un castel care a fost odată măreț, dar asupra căruia păcatele și necredința oamenilor au aruncat blestemul distrugerei.

Turnul dela intrare îți atrage cel dintâi atenția cu acoperișul desgolit de vânturi, cu o gaură deschisă ce strigă disperați ajutor și îndurare.

Biserica, pe care bietul superior de acum cată să o mențină cum poate, din înrozitoarea sărăcie, în care a fost redus în mijlocul acestor bogății mânăstirești, ajunse pe mâini străine, albea se mai păstrează ca vai de ea, de pe o zi pe alta. Este însă adevărat, că în interiorul ei, biserica, grație bunei îngrijiri a actualului superior, a păr. ieromonah Anitipa David, *am găsit-o într'o stare de curățenie și ordine exemplară. Sunt în biserică icoane de valoare, credem mare, fiind foarte vechi.* Sunt alte lucruri de seamă, ținute în bună rânduială; ne-a surprins foarte plăcut ordinea admirabilă din dulapul cu cărțile bisericești, (unele vechi de tot, altele în manuscrise) pe care atentul superior le-a catalogat și etichetat, precum și ordinea din dulapul cu veșminte și obiecte sacre.

In rezumat, constatăm, că atât cât e în seama și răspunderea omului bisericei, (a păr. superior Antipa), biserica, și ce a mai rămas direct în seama bisericii, este într'o prea frumoasă rânduială, dar în schimb toată cealaltă parte din clădiri, curți, grădini și terenuri, rămase *în seama administrației laice, cu totul străină și vitregă de interesul mânăstirei, este peste tot, într'o deplorabilă stare de dărăpânare și ruină, care constitue, pe lângă o profundă durere și o mare rușine.*

Pământul bisericesc al mânăstirei ce-l stăpânesc străinii este: 26 hecare în jurul mânăstirei, exploatat de administrația sanatoriului, iar 8 hectare mai jos, în țarină, stăpâniți de preotul de mir din localitatea apropiată. Cele 26 hectare se închiriază anual, cu câte 20 mii lei și produc și alte venituri însemnate, dela fructele pomilor din livezi. In tot timpul administrației străine nu s'a făcut nici o îmbunătățire și în schimb s'a ruinat nespus de mulți din proprietățile acestea.

Stim că toate aceste clădiri și terenuri, care au fost multă ani în stăpânire și la dispoziția laicilor (spitale, sanatorii, închisori), au fost retrocedate mânăstirei prin decret regal nr. 3171 din 1925, conform notelor istorice, care le-am găsit între puținele hârtii ale arhivei mânăstirei și pe care le alătur în copie aici. (n. r. înaintate mitropoliei).

Suntem de părere că o salvare a m-rei-monument Pângărați și a proprietăților ei, nu poate fi decât prin revenirea definitivă și cât mai grabnică în stăpânirea tuturor bunurilor a bisericei, adică a sf. mitropolii a Moldovei. Mai credem că despre dezastrul, căruia este expusă această prețioasă ctitorie, veche voevodală, trebuie să fie înștiințați și onor comisiunea monumentelor istorice.

Revizor eparhial.
(ss) pr. Econ. *Em. Vasilovschi*
Stareț al mânăstirei Bistrița.
(ss) arhim. *Ghenadie Caruza*"

*

Am expus constatările oficiale ale forurilor bisericești, urmând ca în numerele viitoare, să arătăm cui se datorește acest dezastru, despre care nu s'a sesizat decât târziu și fără rezultat Sf. Mitropolie a Moldovei, la intervențiile călugărului stareț Antipa I. David.

—xXO◆O×—